

Οἱ Δεσποτικές Ἑορτές

Εἰσαγωγή

Ὁ Χριστός ἀποτελεῖ τό μοναδικό κεφάλαιο τῆς σωτηρίας μας γιά πολλούς λόγους. Αὐτός εἶναι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ «ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου», (Κολ. α', 15). Τό πρωτότυπο τοῦ ἀνθρώπου, ὁ δημιουργός τοῦ κόσμου καί ἡ κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπομένως, καί ὡς κτιστά δημιουργήματα καί ὡς ἄνθρωποι καί ὡς μέλη τῆς Ἐκκλησίας συνδεόμαστε πολύ μέ τόν Χριστό καί ὀφείλουμε πολλά σέ Αὐτόν.

Στά πατερικά κείμενα μπορεῖ κανεῖς νά συναντήση πολλές ἐκφράσεις πού παρουσιάζουν τό Πρόσωπο καί τό ἔργο τοῦ Χριστοῦ, καί ἡ κάθε μία ἔκφραση δηλώνει ἓνα ἀπό τά γνωρίσματα τοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ ὅλες μαζί καί πάλι δέν μποροῦν νά δηλώσουν αὐτό πού εἶναι ὁ Χριστός. Αὐτός εἶναι ἡ ζωὴ τῶν πάντων, «ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια καί ἡ ζωὴ» ὅπως ὁ Ἰδιος διακήρυξε (Ἰω. 1δ', 6).

Μεταξύ τῶν ἐκφράσεων πού χρησιμοποιοῦν οἱ Πατέρες γιά τόν Χριστό εἶναι καί οἱ ἀκόλουθες: Αὐτός εἶναι «ἡ πάντων τῶν αἰσθητῶν καί νοητῶν ἀνακεφαλαίωσις», «τό μυστήριον τῆς ὑπεραγνώστου σιγῆς», «ὁ Καλλωπιστής πάντων τῶν κτισμάτων», «ἡ ἔνδοξος τελείωσις τῶν θεσπισμάτων τῶν νομικῶν». Ἀκόμα, «τό ὕψος καί βάθος, μῆκος καί πλάτος τῆς γνώσεως», «ἡ ἀρχή καί μεσότης καί τέλος» τοῦ ἀνθρώπου, «τό ἔσχατον τῶν ἐφετῶν», «ἡ ἀστεροειδής καί λαμπροτάτη στολή», «ὁ ἔρωσ ὁ μανικός τε καί παντεπόθητος», «ἡ ἀπόλαυσις τῆς Οὐρανίου Βασιλείας».

Ἕνα σημαντικό μέρος στήν ὀρθόδοξη διδασκαλία κατέχει, ὅπως δῆποτε, καί ἡ χριστολογία, δηλαδή, ὁ λόγος περί τοῦ Χριστοῦ. Τό κεφάλαιο αὐτό τῆς ὀρθοδόξου πί-

στεως εἶναι πάρα πολύ σπουδαῖο, γιατί ὁ Χριστός εἶναι ἡ ἔρμηνεία ὄλων τῶν πραγμάτων, ἀφοῦ δι' Αὐτοῦ μάθαμε τό Τριαδικό τοῦ Θεοῦ, δι' Αὐτοῦ δημιουργήθηκε καί ἀναδημιουργήθηκε ὁ κόσμος, Αὐτός εἶναι ἡ κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας, μέ τά μυστήρια γινόμαστε δικά Του μέλη, μέλη τοῦ ἐνδόξου Σώματός Του. Γι' αὐτόν τόν λόγο ἡ χριστολογία εἶναι τό κλεῖδί τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καί τῆς ἀληθινῆς ζωῆς.

Οἱ ἅγιοι Πατέρες ἔδωσαν μεγάλη σημασία στήν διδασκαλία περί τοῦ Χριστοῦ, γιατί ἄν κλονισθῆ αὐτή ἡ διδασκαλία, τότε ἀλλοιώνεται καί ἡ τριαδολογία, ἀφοῦ ὁ Χριστός εἶναι «ὁ εἷς τῆς Τριάδος», δέν ἔχουμε σωστή ἀνθρωπολογία, ἀφοῦ Αὐτός εἶναι τό πρωτότυπο τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου, δέν βιώνουμε τήν πραγματική ἐκκλησιολογία, ἀφοῦ ὁ Χριστός εἶναι ἡ κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας καί ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό ἔνδοξο ἀναστημένο Σῶμα Του, καί βέβαια, δέν μπορούμε νά ἐπιτύχουμε τήν σωτηρία, ἀφοῦ ἔξω ἀπό Αὐτόν εἶναι ἀδύνατη ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐπειδή πάνω στό μυστήριο τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ «σκόνταψε» ὅλη ἡ ἰουδαϊκή καί ἑλληνική-φιλοσοφική σκέψη, τήν ὁποία χρησιμοποιοῦσαν ἔντονα οἱ αἰρετικοί, γι' αὐτό οἱ ἅγιοι Πατέρες ἀνέπτυξαν ἐκτενῶς τήν χριστολογική διδασκαλία. Ἄν παρατηρήσουμε προσεκτικά, θά διαπιστώσουμε ὅτι ὅλες οἱ Οἰκουμενικές Σύνοδοι ἀσχολήθηκαν μέ τό μυστήριο τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ. Μόνο ἡ Δεύτερη Οἰκουμενική Σύνοδος ἐνέκυψε περισσότερο στό πρόσωπο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀλλά καί αὐτό συνδέεται στενότατα μέ τήν χριστολογία τῶν ἄλλων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀφ' ἑνός μὲν γιατί ἡ διδασκαλία τῆς Δευτέρας Οἰκουμενικῆς Συνόδου εἶναι

συνέχεια τῆς Πρώτης, ἀφ' ἑτέρου δέ γιατί ὁ Χριστός ἀποστέλλει τό Ἅγιον Πνεῦμα.

Ἡ ὅλη ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας γιά τόν Χριστό διαρθρώνεται μέ ὠραῖο καί ἐπαγωγικό τρόπο στίς Δεσποτικές ἑορτές, πού εἶναι ἑορτές τῆς θείας Οἰκονομίας. Ὅταν κάνουμε λόγο γιά θεία Οἰκονομία ἐννοοῦμε τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, τό τί ἔκανε καί τί ὠκονόμησε ὁ Θεός γιά τήν σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἡ θεία Οἰκονομία, πού εἶναι ἡ μοναδική ἐλπίδα ζωῆς, ἀντιπαρατίθεται πρός τήν ἀνθρώπινη οἰκονομία, ἡ καλύτερα ἡ Θεανθρωποκεντρικότητα ἀντιπαρατίθεται στήν σύγχρονη, αἰρετική, ἐσφαλμένη ἀνθρωποκεντρικότητα. Πραγματικά, σήμερα μετατοπίστηκε κάπως τό κέντρο, ἀπό τήν θεία Οἰκονομία ὀδηγοῦμαστε στά οἰκονομικά συστήματα, καί ἀπό τόν Θεάνθρωπο Χριστό στόν ἀνθρωποθεό, πού εἶναι τό μεγαλύτερο πρόβλημα τῆς ἐποχῆς μας.

Σέ Σεμινάριο τῶν Κατηχητῶν πού ἔγινε στήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν τό ἔτος 1994-1995 ἀναπτύξαμε τήν χριστολογία τῶν Δεσποτικῶν ἑορτῶν, οἱ ὁποῖες εἶναι ἑορτές τῆς Θεοφανείας καί τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καί τῆς θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Προσπαθήσαμε νά δοῦμε ὅλο αὐτό τό μυστήριό τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως καί θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Καί πιστεύω ἦταν ιδιαίτερη εὐλογία τοῦ Θεοῦ τόσο γιά μένα πού ἀνέπτυξα τίς εἰσηγήσεις αὐτές, ὅσο καί γιά τούς ἀκροατές, γιατί μᾶς δόθηκε ἡ δυνατότητα, ἀλλά καί ἡ εὐκαιρία νά ἀγαπήσουμε περισσότερο τόν Χριστό, πού εἶναι «ὁ θησαυρός τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων ὁ ἀκένωτος», «τό γλυκύ καί πρᾶγμα καί ὄνομα», «ἡ ἀγαλλίασις τῆς καρδίας», καί τό «ἡδύ ἐντρύφημα τῆς γλώσσης».

Τό παρόν βιβλίον χωρίζεται σέ δύο βασικά τμήματα. Στό πρῶτο δημοσιεύονται οἱ εἰσηγήσεις πού ἔγιναν στό Σεμινάριο πού ἀναφέραμε προηγουμένως γιά τίς Δεσποτικές ἑορτές, πού ἀποτελοῦν τό Δωδεκάορτο, ὅπως λέγεται ἀπό τήν Ἐκκλησία, καί μάλιστα παρουσιάζονται κυρίως τά χριστολογικά θέματα αὐτῶν τῶν μεγάλων Δεσποτικῶν ἑορτῶν. Ὅπως θά διαπιστώσῃ ὁ ἀναγνώστης, χρησιμοποιοῦν χωρία ἀπό πολλούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, κυρίως ὅμως ὠφελήθηκα στήν ἀνάπτυξη τῶν θεμάτων αὐτῶν ἀπό τόν ἅγιον Ἰωάννη τόν Δαμασκηνό, τόν ἅγιον Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ καί τόν ἅγιον Νικόδημο τόν ἀγιορείτη, καί βέβαια, ἀπό ὁμιλίες ἄλλων ἀγίων τίς ὁποῖες ἔκαναν κατά τίς Δεσποτικές ἑορτές. Στό δεύτερο μέρος παρατίθενται μερικά κείμενα τά ὁποῖα δημοσιεύθηκαν παλαιότερα σέ διάφορα περιοδικά, καί ἀναλύουν περισσότερο μερικές χριστολογικές πλευρές, οἱ ὁποῖες παρουσιάζονται ἐνδεικτικά στό πρῶτο μέρος. Νομίζω ὅτι ἔπρεπε νά ἐνταχθοῦν καί αὐτά στήν παροῦσα ἔκδοση.

Ἀναγνωρίζω, βέβαια, ὅτι τά θεολογικά θέματα, καί κυρίως τά χριστολογικά εἶναι πολύ λεπτά καί ἀπαιτοῦν ἕναν ἰδιαίτερο χειρισμό καί μιά ἰδιαίτερη προσοχή. Ὅποιος ἀσχολεῖται μέ τέτοια σοβαρά ζητήματα αἰσθάνεται ἔντονα τόν λόγο τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ὅτι τό «θεολογεῖν ἐστὶ σχινοβατεῖν». Πρέπει κανεῖς νά σχινοβατῆ συνεχῶς, νά προσέχη, δηλαδή, νά μή περιπέσῃ σέ ἐσφαλμένες θεωρήσεις. Ἄλλωστε, ἡ διατύπωση τῶν δογματικῶν ὄρων ἀπήτησε πολύ χρόνο καί τήν παρουσία μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, πού εἶχαν καί ἐμπειρία-Ἀποκάλυψη, ἀλλά καί γνώση τῶν προϋποθέσεων, βάσει τῶν ὁποίων θεολογοῦσαν οἱ

αίρετικοί. Γι' αυτόν ακριβῶς τόν λόγο, ἄν παρά τήν θέλησή μου καί παρά τήν προσωπική μου πίστη, σέ μερικά σημεῖα ἢ διατύπωση δέν ἀκριβολογεῖ, παρακαλῶ νά μοῦ ὑποδειχθῇ γιά νά τήν διορθώσω, γιατί, παρά τίς προσωπικές μου ἀτέλειες, θέλω νά μένω στήν ἀλήθεια, τήν διδασκαλία καί τήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας.

Διευκρινιστικά πρέπει νά τονισθῇ ὅτι τό μυστήριο τοῦ Χριστοῦ, τό μυστήριο τῆς θείας Οἰκονομίας εἶναι ἐνιαῖο καί δέν μπορεῖ νά τεμαχισθῇ, δηλαδή δέν μπορεῖ νά χωρισθῇ ἀπόλυτα καί στεγανοποιημένα σέ διάφορες ἐορτές. Γιά παράδειγμα, ὅταν μιλά κανεῖς γιά τό μυστήριο τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, ὅπωςδήποτε πρέπει νά ἀναφερθῇ στήν κένωση τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλά αὐτή ἡ θεία κένωση φαίνεται ἐκφραστικότητατά κατὰ τήν διάρκεια τῶν Παθῶν τοῦ Χριστοῦ. Ἐπίσης, δέν μπορεῖ νά χωρισθῇ τελείως ὁ Σταυρός ἀπό τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι, ὁ χωρισμός τῶν Δεσποτικῶν ἐορτῶν εἶναι συμβατικός, ἀλλά καί ἀναγκαῖος, λόγω τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας. Ἡ Ἐκκλησία ἐορτάζει ξεχωριστά αὐτά τά Δεσποτικά γεγονότα, καί μάλιστα θέσπισε νά προηγῆται νηστεία καί προσευχή, γιά νά δοθῇ ἡ δυνατότητα στόν ἄνθρωπο νά ἐντρυφήσῃ καί νά βιώσῃ τούς σταθμούς τῆς θείας Οἰκονομίας στήν προσωπική του ζωή. Πέρα ἀπό αὐτή τήν σημασία, ἡ διάρθρωσή τους σέ ὀλόκληρο τό ἐκκλησιαστικό ἔτος ἀγιάζει τόν χρόνο, τόν μεταμορφώνει καί τόν ἀνάγει στήν αἰωνιότητα, στήν πραγματικότητα μεταμορφώνει τόν ἄνθρωπο πού ζῆ μέσα στόν χρόνο καί τόν ὀδηγεῖ στό αἰώνιο.

Ὅλα τά γεγονότα καί ὅλοι οἱ λεγόμενοι σταθμοί τῆς θείας Οἰκονομίας βιώνονται σέ κάθε λειτουργία, ὅπου ζοῦμε τήν ἐνσάρκωση τοῦ Χριστοῦ, τό τί εἶπε καί

τί ἔκανε ὁ Χριστός, τὰ Πάθη καί τόν Σταυρό Του, τήν Ἀνάσταση, τήν Ἀνάληψη καί τήν Πεντηκοστή. Γι' αὐτό καί οἱ Πατέρες λένε ὅτι «ἀεὶ Χριστοῦγεννα ἔστι» καί «ἀεὶ Πεντηκοστή ἔστι». Μέ ἄλλα λόγια στήν θεία Λειτουργία τῆς ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων βιώνουμε καί τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, καί στήν θεία Λειτουργία κατά τήν ἑορτή τῆς Ἀναστάσεως ἢ τῆς Ἀναλήψεως βιώνουμε καί τό γεγονός τῆς θείας ἑνσαρκώσεως.

Πρέπει ἀκόμη νά παρατηρηθῆ ὅτι οἱ σταθμοί τῆς θείας Οἰκονομίας συνδέονται στενά μέ τά στάδια τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Στήν πραγματικότητα οἱ Χριστιανοί ἀνάλογα μέ τόν βαθμό τῆς πνευματικῆς τους καταστάσεως βιώνουν τά Δεσποτικά γεγονότα. Ἐπομένως, δέν εἶναι θέμα μιᾶς ἐξωτερικῆς συμμορφώσεως, δηλαδή δέν πρόκειται γιά μιᾶ τυπική ἑορτή, ἀλλά γιά πνευματική βίωση, καί γιά νά κυριολεκτοῦμε, γιά μυστηριακή καί ἀσκητική μίμηση τοῦ Χριστοῦ.

Βέβαια, ὁ ὅρος «μίμηση τοῦ Χριστοῦ» ἔχει ὑποστῆ μιᾶ αἰρετική ἀλλοίωση, γιατί ἀπό ἄλλες ὁμολογίες δόθηκε σέ αὐτόν τόν ὅρο μιᾶ ἠθικολογική σημασία καί ἔννοια. Ἐν τούτοις ὁμως ὁ ὅρος «μίμηση τοῦ Χριστοῦ» εἶναι ἀγιογραφικός καί πατερικός καί περιλαμβάνει ὅλη τήν πορεία τοῦ ἀνθρώπου πρός τήν θέωση, πού εἶναι ὁ βαθύτερος σκοπός του.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς θά διδάξῃ ὅτι ὅσοι ζοῦν κατά Χριστόν μιμοῦνται τήν κατά σάρκα πολιτεία τοῦ Χριστοῦ. «Μιμοῦνται οἱ κατά Χριστόν ζῶντες τήν ἐν σαρκί πολιτείαν αὐτοῦ». Ὅπως ἐξηγεῖ χαρακτηριστικά ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, «ἀρχή» τῆς μιμήσεως εἶναι τό ἅγιο Βάπτισμα, πού εἶναι τύπος τῆς Ταφῆς καί τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, «μεσότης»

εἶναι ὁ ἐνάρετος βίος καί ἡ πολιτεία σύμφωνα μέ τό εὐαγγέλιο, καί «τέλος» ἡ νίκη κατά τῶν παθῶν, διά τῶν πνευματικῶν ἀγώνων, ἡ ὁποία νίκη προξενεῖ τήν ἀνώδυνη, ἀνώλεθρη καί οὐράνια ζωή. Καί συνεχιζεῖ ὁ ἅγιος Γρηγόριος λέγοντας ὅτι καί οἱ ἅγιοι πού συνδέονται μέ τόν Χριστό, θά πεθάνουν ὅταν θά ἔλθῃ ὁ καιρός τους, ὅπως ἄλλωστε ἔγινε καί μέ τόν Χριστό, ἀλλά θά ἀναστηθοῦν μαζί Του, δοξασμένοι καί ἄφθαρτοι, καί θά ἀναληφθοῦν γιά νά προῦπαντήσουν τόν Χριστό, ὅταν θά ἔλθῃ κατά τήν Δευτέρα Παρουσία.

Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, ἀναφερόμενος στήν μίμηση τῶν γεγονότων τῆς θείας Οἰκονομίας καί στήν προσωπική βίωσή τους, λέγει σαφῶς ὅτι ὁ Χριστός συλλαμβάνεται στήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου μέ τήν ἐν πνεύματι ἀληθινή καί ἀμόλυντη πίστη, σαρκώνεται μέ τήν ἐργασία τῶν ἐντολῶν, σταυρώνεται μέ τούς κόπους τῆς πρακτικῆς φιλοσοφίας, πού εἶναι ὁ ἀγώνας γιά τήν μεταμόρφωση τῶν παθῶν, καί ἀνασταίνεται μέσα στήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου μέ τά πνευματικά θεωρήματα. Ἔτσι, ἀνάλογα μέ τούς βαθμούς τῆς πνευματικῆς ζωῆς, βιώνουμε τίς Δεσποτικές ἑορτές, ζοῦμε τήν ἐνσάρκωση, τά Θεοφάνεια, τήν Μεταμόρφωση, τόν Σταυρό, τήν Ἀνάσταση καί τήν Ἀνάληψη τοῦ Χριστοῦ. Ἐπομένως, τά στάδια καί οἱ βαθμοί τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ὅπως τά ἀναλύει ὁ ἅγιος Μάξιμος, πού εἶναι ἡ πρακτική φιλοσοφία, ἡ φυσική θεωρία καί ἡ μυστική θεολογία, συνδέονται στενώτατα μέ τήν προσωπική μέθεξι τῶν γεγονότων τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως.

Κατά τούς Πατέρας ὁ Χριστός γίνεται καί προσφέρεται στούς ἀνθρώπους, ἀνάλογα μέ τήν πνευματική τους κατάσταση. Αὐτός εἶναι ἡ κάθαρση τῶν καθαιρομένων,

ἡ ἔλλαμψη τῶν φωτιζομένων καί ἡ θεωρία τῶν θεουμένων (ἄγ. Μάξιμος Ὁμολογητής). Αὐτός γίνεται στούς ἀνθρώπους ἀένναος καί ἀθάνατος τροφή καί πόση. Σέ αὐτούς πού εἶναι νήπιοι καί θηλάζουν γίνεται φωτειδῆς μαστός, σέ αὐτούς πού ἔχουν ἀπογαλακτισθῆ προσφέρεται ὡς φιλόστοργος πατέρας πού τούς παιδαγωγεῖ καί τούς παιδεύει, καί σέ ὅσους ἔχουν ἀνδρωθῆ προσφέρεται ὡς ἄρτος ἠδύτατος (ἄγ. Συμεών νέος Θεολόγος). Ἀνάλογα μέ τήν πνευματική κατάσταση τοῦ ἀνθρώπου ὁ Χριστός προσφέρεται ὡς ἀδελφός, φίλος, πατέρας, μητέρα καί νυμφίος (ἄγ. Γρηγόριος Παλαμᾶς). Σέ αὐτόν πού κρυώνει γίνεται ἔνδυμα, σέ αὐτόν πού πεινᾷ ἄρτος, σέ αὐτόν πού διψᾷ πόμα. Γι' αὐτό καί οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μᾶς προτρέπουν νά ὀδεύσουμε ἀμέμπτως δι' ὄλων «τῶν ἡλικιῶν Χριστοῦ καί δυνάμεων» (ἄγ. Γρηγόριος Θεολόγος), καί ὅσοι βαπτισθήκαμε πρέπει νά φθάσουμε εἰς «τάς μεθελικιώσεις πάσας τάς ἐν Χριστῶ» (ἄγ. Γρηγόριος Σιναΐτης).

Σέ αὐτήν τήν διαβάθμιση τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἀναφέρεται καί ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὅταν κάνη λόγο γιά διάκριση μεταξύ τῆς ζωῆς τοῦ πνευματικά νηπίου καί τοῦ πνευματικά τελείου ἀνδρός. «Ὅτε ἤμην νήπιος, ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμην· ὅτε δέ γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τά τοῦ νηπίου» (Α΄ Κορ. ιγ', 11). Ἀκριβῶς γι' αὐτόν τόν σκοπό ἔδωσε ὁ Θεός τούς ποιμένες καί διδασκάλους στήν Ἐκκλησία, ὥστε νά φθάσουμε «εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι» (Ἐφ. δ', 11-13).

Ἐπομένως, οἱ Δεσποτικές ἑορτές προσφέρονται ἀπό τήν Ἐκκλησία, γιά τήν πνευματική ἐνηλικίωση

καί ἀνδροποίηση. Δέν εἶναι ἀπλές «φολκλορικές» ἐκδηλώσεις, ἀλλά πηγές ζωῆς καί σωτηρίας. Κατά τόν βαθμό μεθέξεως αὐτῶν τῶν ἑορτῶν ἐκφράζουμε ἐάν εἴμαστε νήπιοι ἢ ὄριμοι πνευματικά. Καί, βέβαια, μέ αὐτόν τόν τρόπο ἐκφράζουμε καί τό ἐκκλησιαστικό μας φρόνημα.

Ὁ Χριστός, κατά τήν προφητεία τοῦ δικαίου Συμεῶν τοῦ Θεοδόχου, «κεῖται εἰς πτῶσιν καί ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ καί εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον» (Λουκ. β', 34). Αὐτός εἶναι «πάντων ἐξουσιαστής, πάντων κριτής, πάντων βασιλεύς, ποιητής φωτός καί ζωῆς Κύριος» (ἁγ. Συμεῶν νέος Θεολόγος), Αὐτός «ἀνάπαυσις ὑπάρχει ὅλης τῆς κτίσεως» (Ἡσύχιος Ἱεροσολύμων), ἀλλά ταυτόχρονα εἶναι ὁ μέγας λίθος «καί ὁ πεσών ἐπί τόν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἄν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν» (Ματθ. κα', 44).

Ἄρχιμ. Ἱερόθεος Βλάχος